N°. 2986

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG 25 FEBRUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 24 Februarij.

FRANCISCUS JACOBUS VAN VREE, *door de gratie Gods en de gunst van den H. Stoel Bisschop van Haarlem.*

Aan de Geloovigen van ons Bisdom zaligheid in den Heer.

Bij het naderen der dagen, in welke Gij, Beminde Geloovigen, op de roepstem der H. Kerk er U wederom bijzonder op zult toeleggen, om door heilige overwegingen en gebeden uw geloof te verlevendigen, opdat het *werkzaam zij door de liefde* (1), meenen wij in onze jaarlijksche herderlijke onderrigting uwe aandacht te moeten bezig houden met eene beschouwing van dat geloof. Indien toch, zooals de H. Apostel Paulus leert, *het onmogelijk is zonder het geloof aan God te behagen* (2), maar wij daarentegen *uit het geloof geregtvaardigd, en door Jesus vrede met den Vader hebbende, als geregtvaardigden uit het geloof leven* moeten (3); indien, zooals op het voetspoor des Apostels de H. Kerk leert, het geloof is *het begin van 's menschen behoud, de grondslag en de wortel van alle regtvaardigmaking* (4), en *het werkzaam zijnde door de liefde, het eeuwig leven doet verkrijgen* (5); dan is het voorzeker in onzen tijd, zoo vol van onverschilligheid en van dwalingen ten aanzien van den aard, den oorsprong en de werking des geloofs, een pligt der Herders, de hun toebetrouwden over die gave Gods met ijver te onderrigten, opdat deze gave althans door de geloovigen steeds naar waarheid gekend en naar waarde geschat worde. Indachtig het gezegde van den H. Augustinus: »deze weinige woorden (van het *symbolum*) zijn den geloovigen bekend, opdat zij door te gelooven zich aan het juk van God onderwerpen, onderworpen zijnde braaf leven, door braaf te leven het hart zuiveren, en zuiver van harte geworden, begrijpen hetgeen zij gelooven" (6), meenen wij op geen gepaster tijd dan die tot reiniging des harten inzonderheid bestemd is, de onderrigting, welke wij op het oog hebben, aan U te kunnen voorhouden. Dan toch zal zij, en zullen de waarheden die ze U voorhoudt en verklaart, door U goed begrepen worden, wanneer gij met de hulp der goddelijke genade door de reiniging des harten uwen geest vrijer en krachtiger zult hebben gemaakt. *De vleeschelijke mensch toch vat niet hetgeen des Geestes is* (7); maar »zalig de zuiveren van harte; want zij zullen God zien" (8).

Wanneer wij, Beminde Geloovigen, in deze herderlijke onderrigting uwe aandacht bezig houden met eene beschouwing van het geloof, dan is het evenwel ons oogmerk niet, die beschouwing alzijdig te maken, noch bij de bloote beschouwing te blijven staan; wij hebben voor door de beschouwing van eenige voorname punten het U bekende antwoord op de vraag: wat is het geloof? toe te lichten en daaruit vervolgens eenige voorname verpligtingen der geloovigen af te leiden, tot welker onderhouding wij dan tevens willen opwekken en aansporen. Wij schrijven dus niet om het ware geloof tegen ongeloovigen of dwalenden te verdedigen, maar om geloovigen in ware verlichting en ware deugd te doen toenemen.

God schiep den mensch en bestemde hem tot een geluk boven de natuur. Naar zijn beeld schiep God den mensch (9) en verleende hem aldus een aanleg om bovennatuurlijke gaven te kunnen ontvangen en daarmede naar het bereiken zijner bovennatuurlijke bestemming te kunnen streven. God schonk ook inderdaad aan den mensch overvloed van bovennatuurlijke gaven, opdat hij, die gaven met vrijheid gebruikende, zijne verhevene bestemming werkelijk bereiken zoude. Zietdaar, Beminde Geloovigen, nadst en boven de natuurlijke orde der dingen eene bovennatuurlijke orde, waarin tusschen God en den mensch, en tusschen den mensch en het overige geschapene betrekkingen bestaan, welke noch in de natuur des menschen, noch in de natuur der overige schepselen, maar slechts in de goedheid des Almagtigen Wils hare oorzaak hebben, en waardoor de mensch onbeschrijvelijk veredeld en boven zich zelven verheven wordt. Nu vragen wij: kan de mensch, kon de mensch ooit, met de krachten zijner bloot natuurlijke rede, en uit bloot natuurlijke gronden, die bovennatuurlijke orde kennen? En het antwoord is niet moeijelijk. Uit haren aard toch is die bovennatuurlijke orde het geheim Gods, door geene menschelijke krachten te achterhalen. Want »wat mensch kan Gods raadsbesluit kennen? Of wie kan bedenken wat God wil"? (10). En wanneer wij nu afdalen tot den val des menschen en zijne wederherstelling, tot zijne slavernij onder den duivel en de verlossing daaruit, tot zijnen dood en de wederopstanding: wanneer wij vragen, of, door wien en hoe de door de zonde verstoorde bovennatuurlijke orde weder hersteld is, wat daarbij door God is gedaan, beloofd en van den mensch geëischt; dan bevindt voorwaar de menschelijke rede zich aan den voor haar onpeilbaren *afgrond van de wijsheid en wetenschap Gods, wiens oordeelen ondoorgrondelijk en wiens wegen onnaspeurlijk zijn* (11).

Uit het bovenstaande is het duidelijk, Beminde Geloovigen, dat de kennis der bovennatuurlijke orde, en dus der bovennatuurlijke waarheid, door de natuurlijke rede des menschen onbereikbaar is, zoodat zij bij gevolg voor hem verborgen moest blijven, indien zij niet door God op bovennatuurlijke wijze geopenbaard wierd. Doch — en dit is eene allergewigtigste opmerking — zoo de mensch tot de kennis der bovennatuurlijke waarheid slechts geraken kan door bovennatuurlijke openbaring Gods, dan kan hij haar slechts kennen door te *gelooven*. Immers, alle kennis, die de mensch slechts door mededeeling van een ander verkrijgt, is door geloof aan den mededeeler verkregen, en alle waarheid, welker kennis rust op de kennis en waarachtigheid van hem, die ze ons bekend maakte, is eene door geloof gekende waarheid; want, iets voor waar houden op het getuigenis van een ander, aan wiens kennis en waarheidsliefde wij niet twijfelen, dat is gelooven. En zietdaar, Beminde Geloovigen, hoe die bovennatuurlijke van God geopenbaarde waarheden voorwerp zijn van ons geloof, en hoe wij in de oneindige wetenschap en waarachtigheid des openbarenden Gods de beweegreden voor ons geloof vinden. God zelf openbaart zich zelven door het woord. *Weleer sprak Hij tot de Vaderen door de Profeten, maar in de jongste tijden heeft Hij tot ons gesproken door zijnen Zoon door wien Hij ook alles gemaakt heeft* (12). Want het *Woord, waardoor alles gemaakt is, is vleesch geworden en heeft onder ons gewoond* (13) *en heeft tot ons gesproken* (14). Wat van Gods natuur, persoonlijkheid, eigenschappen, raadsbesluiten, daden, verborgen was *omdat geen mensch ooit God gezien heeft*, dat heeft, voor zoo verre het den menschen tot heil kon strekken, *de eeniggeboren Zoon, die in den schoot des Vaders is*, *zelf verkondigd* (15). En nu weten we, Hem geloovende, waartoe we op deze aarde leven; nu kennen we, ofschoon dan nog maar onvolmaakt, onze verhevene bestemming, den wil Gods over ons, de heerlijkheid ons door Hem bereid en door zijnen Zoon voor ons verdiend, de voorwaarden door welker onderhouding, de middelen door welker aanwending wij die heerlijkheid bereiden moeten; nu weten we, Hem geloovende, dat wij zijne genade in dit leven, en zijne eeuwige heerlijkheid en zaligheid in het andere leven deelachtig kunnen worden. En daarom is het geloof de grond der dingen die wij hopen, het bewijs der dingen die we niet zien (16).

Hier moeten wij evenwel opmerken, Beminde Geloovigen, dat, daar de bestemming des menschen tot een geluk boven zijne natuur een in deze onderrigting niet te ontwikkelen verband tusschen het natuurlijke en bovennatuurlijke veronderstelt, de openbaring der bovennatuurlijke waarheden tevens natuurlijke waarheden insluiten moest, vooral toen na den Zondenval het werk der Verlossing eene zoo bewonderenswaardige geschiedenis voortbragt. Wij moeten ten andere opmerken, dat, als gevolg van den zondenval, zich eene dikke duisternis over het menschelijk geslacht verspreidde, zoodat, buiten het volk door God verkoren, bijna allen ook die waarheden, welke over de betrekkingen der menschen tot hunnen Schepper, tot elkander en tot de overige schepselen door de natuurlijke rede kunnen gekend worden, grootendeels vergaten of miskenden, terwijl de beschaafde volken, zij die in beschaving en verlichting, als men het noemt, het verst gevorderd waren, omtrent de voornaamste dier waarheden veelal in een hopeloozen twijfel, of ten minste in eene hoogstschuldige onverschilligheid vervielen (17). Daar dan de godsdienstige en zedelijke waarheden, voor zooverre zij, door de natuur gepredikt, en in de harten der menschen geschreven, binnen het bereik der rede liggen, de noodzakelijke onderstelling zijn der aan den mensch te openbaren bovennatuurlijk waarheden; en daar die door de rede erkenbare waarheden onder het gevallen menschdom evenwel zoo deerlijk vergeten en miskend worden, zoo heeft God, tot zekerder heil der menschen, haar niet slechts ingewikkeld, maar ook uitdrukkelijk in zijne bovennatuurlijke openbaring opgenomen, en ze nevens en onder de bovennatuurlijke waarheden voor ons tot voorwerp van geloof gemaakt. Hij heeft ze betuigd door het Woord. Heil ons, dat dit zoo gebeurd is! Nu kennen wij die waarheden met bovennatuurlijke zekerheid: nu komt onze geest in haar bezit, of, wil men liever, in haar genot, langs den korten weg des geloofs, om de vervolgens als tot hem behoorende te herkennen en in zekere mate te begrijpen; nu zijn zij hem eene allezins geëvenredigde inleiding tot die waarheden, welke niet tot 's menschen natuur, maar tot hare genezing en verheffing door de genade behooren.

Deze laatste woorden, Beminde Geloovigen, brengen ons als ongemerkt tot een ander punt onzer beschouwing, namelijk tot den mensch die geroepen is om te gelooven. En hier mogen wij nu de vraag stellen: kan de mensch, die hetzij door prediking, hetzij door eenig ander middel dat God soms mogt willen gebruiken, de geopenbaarde waarheden verneemt, deze geloovig aannemen? Of met andere woorden: is de mensch uit zich zelven in staat om te gelooven zooals hij tot behoud zijnen ziel moet gelooven? Het antwoord is U bekend, en het bestaat in deze weinige woorden: Het geloof is eene gave Gods. En wij voegen er met den H. Augustinus (18) tot verklaring bij: het geloof is in zijn geheelen omvang, namelijk het begin zoowel als de voortgang des geloofs in den mensch, is gave Gods. Zoodanig is de leer der Kerk over dit punt (19), eene leer welke geene andere is dan die der H. Schrift. Aan de Christenen van Philippi schrijft Paulus: »het is U *gegeven*.... te gelooven in Christus" (20); en aan die van Korinthe: »wij zijn niet genoegzaam van ons zelven iets te denken als uit ons zelven; maar onze genoegzaamheid is uit God" (21). Indien nu tot iedere goede, den Heer welbehagelijke gedachte, den menschelijke genoegzaamheid van God moet komen, dan kan voorzeker de genoegzaamheid tot het geloof niet uit den mensch zelven ontstaan. Het is dan ook de van God den mensch ingestorte genoegzaamheid om te gelooven, dat is de van God den geest des menschen ingestorte kracht en bereidvaardigheid om de geopenbaarde waarheden aan te nemen en te omhelzen, wat wij onder de gave des geloofs verstaan. Die gave Gods, de mensch kan weigeren haar aan te nemen; hij kan door hoovaardigheid en andere booze hartstogten zich tot hare aanneming ongeschikt maken; hij kan de voorkomende genade Gods afwijzen, en van dezulken zijn als tot welke de H. Stephanus zeide: »Gij wederstaat altijd aan den Heiligen Geest" (22); voor ons hier beneden blijft het in het onzekere waarom zoovelen de gave des geloofs niet bezitten; maar dit is zeker, dat gelijk het onmogelijk is zonder het geloof aan God te behagen (23), het evenzoo onmogelijk is zonder Gods gave het geloof te verkrijgen. Want alles waardoor wij aan God welbehagelijk kunnen zijn, — waartoe ontwijfelbaar het geloof behoort — moet ons door God geschonken worden.

Maar, Beminde Geloovigen, indien de mensch weigeren

(1) Galat. V. 6. (2) Heb. XI. 6 (3) Rom. V. 1. — Gal. III. 11. (4) *Conc. Trid* *VIde Zitt.* 8 Hoofdst. (5) t. a. p. Hoofdst. VII. (6) *De fide et symb. C. Ult.* (7) I. Cor. II. 14. (8) Matt. V. 8. (9) B. der Schepp. I. 27.

(10) Wijsh. IX. 13. (11) Rom. XI. 33. (12) Heb. I. 1, 2. (13) Joann. I. 14. (14) Joann. VIII. 25. (15) Joann. I. 18. (16) Heb. XI. 1.

(17) Rom. I. 20 seqq. (18) *De bono persev.* l. II. c. 20. (19) Zie *Con Trid.* VIe *Zitt.* 3e *Canon.* (20) Philipp. I. 29. (21) II. Cor. III. 5. (22) Hand. VII. 51. (23) Heb. VI. 5.

kan de gave des geloofs aan te nemen, hij kan haar ook, na ze te hebben verkregen, wederom verliezen, hij kan ze uit zich verwijderen. Vandaar in de brieven der heilige Apostelen die menigvuldige opwekkingen om vast te staan in het geloof; die voorwaardelijke beloften van verdere gaven Gods en van de zaligheid, indien men namelijk volhardt in het geloof; dat waarschuwen tegen de dingen door of om welke sommigen het geloof hadden verloren of stonden te verliezen. »Ik weet, sprak Paulus (24) dat er na mijn vertrek grijpende wolven onder U zullen komen, die de kudde niet zullen sparen. En uit uw midden zelfs zullen mannen opstaan, die verkeerde redenen voeren." En wat zal, naar Paulus, hun doel zijn? »opdat zij, zegt hij, de leerlingen naar zich trekken." Elders (25) verklaart hij dat de toeleg op eene valsche dusgenoemde wetenschap en ijdele jagt op nieuwigheden van het geloof hebben doen afvallen. Dan wederom leert de Apostel Petrus, dat onwetendheid en onstandvastigheid, zich aan de duisterheden der H. Schrift wagende, deze tot hun eigen ondergang verdraaijen (26). Nu zegt wederom de H. Paulus, dat de verwaarloozing der zorg voor een goed geweten oorzaak geweest is, dat sommigen schipbreuk hebben geleden aan het geloof (27). Dan, na tegen de geldzucht gewaarschuwd te hebben, verklaart hij; »de wortel van alle kwaad is de hebzucht, en sommigen, zich daaraan overgevende, zijn van het geloof afgevallen" (28). — Beminde Geloovigen, wat wij U hier over het verlies van het geloof en over hetgeen tot dat verlies geleidt, voorhouden, o wij smeeken het U, overweegt dat al biddende. Gevaarlijk zijn de tijden die wij beleven: wie op dat gevaar niet bedacht is en er zich met Gods hulp niet tegen hoedt, zal het zich te laat beklagen.

Uit hetgene wij reeds gezegd hebben over de gaven des geloofs, beschouwd als de door God aan den mensch geschonkene kracht en bereidvaardigheid om de geopenbaarde waarheden geloovig aan te nemen en te omhelzen, laat het zich zonder veel moeite begrijpen, dat de gave des geloofs in den mensch kan zijn, zonder dat hij nog éene der geopenbaarde waarheden werkelijk kent. Immers gelijk de mensch de natuurlijke kracht en bereidwilligheid tot eenig werk kan hebben, ofschoon hij 't nog nimmer hebbe gedaan, zoo is dit ook ten aanzien van het dadelijk gelooven, in het bovennatuurlijke mogelijk. En dit heeft werkelijk plaats, Beminde Geloovigen, in de kleine kinderen, die het H. Doopsel ontvangen hebben, maar nog niet tot het gebruik hunner rede gekomen zijn. Gelijk zij redelijke wezens zijn, zoo zijn zij ook [illegible] want in het H. Doopsel is hun de [illegible] ingestort en zijn zij in de Kerk en bijgevolg in het ligchaam van Christus ingelijfd (29). Wanneer zij het gebruik der rede krijgen, en de geopenbaarde waarheden hun voorgehouden worden, begint met Gods hulp de gave des geloofs in hen te werken en nemen zij [illegible] alle geloofswaarheden aan, en in het bijzonder diegene, welke zij leeren kennen. Velen hunner blijven wel lang nadat zij opgehouden hebben kinderen te zijn, ja hun leven lang gedurende in onkunde omtrent sommige punten des geloofs. Indien dit niet zoodanige punten zijn, welke ieder (om de gewone uitdrukking te bezigen) kennen moet uit de noodzakelijkheid des middels, noch de zoodanige welke zij hadden kunnen en uit de noodzakelijkheid des gebods hadden moeten kennen, dan is die onkunde schuldeloos, en doet aan hun geloof, waarmede zij alle, zoo de ongekende als de gekende waarheden der openbaring aannemen, niets te kort. Wat meer is, Beminde Geloovigen, indien zij ter oorzake dier schuldelooze onkunde in eenige onjuiste dwalende opvatting van eenige geloofsleering vielen, dan zou die dwaling hun niet toerekenbaar zijn; en aangezien zij steeds in het algemeen blijven vasthouden aan al de geopenbaarde waarheden, met bereidvaardigheid om elk van deze welke zij mogten leeren kennen, in het bijzonder te gelooven, en bijgevolg om, zoo zij de door hen niet vermoede dwaling als zoodanig mogten leeren kennen, deze af te leggen, zoo hebben zij door die dwaling de gave des geloofs niet verloren, maar blijven zij in haar ongeschonden bezit.

Met een gevoel van troost, Beminde Geloovigen, hebben wij dit laatste geschreven, niet zoozeer om U, maar om zoovelen, die, [illegible] door uitwendige belijdenis niet tot de ware Kerk van Christus behoorende, evenwel, in hunne kindschheid goed gedoopt zijnde, de instorting der geloofsgave in het doopsel ontvangen hebben. Wij mogen hopen, dat niet weinigen van dezen, ten aanzien der dwalingen waartoe de opvoeding hen gebragt heeft, gelijk kunnen gesteld worden met die dwalende geloovigen van welke wij daareven spraken. In dit geval blijven zij, ofschoon uiterlijk van de Kerk gescheiden, innerlijk met haar verbonden, haar, en door haar Jezus Christus ingelijfd. Immers, wij belijden met den Apostel, »één geloof, één doopsel, één God en Vader van allen" (30).

(24) Hand. XX, 29 e. v. (25) I Tim. VI. 20. II. 10.
(26) II Petr. III. 15. (27) I Tim. I. 19. Cfr. II Tim. III.
(28) t. a. p. VI. 10.
(29) *Conc. Trid. [illegible] Sess. VI. Cap. 7. et Sess. VIII, de Bapt. C. n. 13.* (30) Eph. IV. 5 en 6.

Betreurenswaardig blijft het wel immer, dat zij in zulke dwalingen steken; want behalve dat deze hen van de heilmiddelen der Kerk verstoken houden, is iedere dwaling tegen de openbaring, hoe onschuldig ook, eene ontsiering van den christen en een gebrek, en brengt niet zelden hare gevaren, soms groote gevaren voor de zaligheid mede. Maar niettemin, wij mogen hopen: en de hoop is altijd troostelijk. Bidden wij, Beminde Geloovigen, opdat God hen uit de dwaling tot de kennis der waarheid geleide. Maar beijveren wij ook ons zelve, opdat wij de geopenbaarde waarheden al meer en beter leeren kennen, en opdat dwaling en onkunde ver van ons verwijderd worden.

Nu moesten wij, volgens ons plan, U nog eene eenigzins ontwikkelde verklaring geven van het middel waardoor God de van Hem geopenbaarde waarheden over de geheele wereld aan de menschen te gelooven voorstelt. Doch de lengte, welke deze brief reeds verkregen heeft, verhindert ons in ontwikkelingen te treden. Wij mogen U ten dezen ook verwijzen naar onzen Herderlijken Brief voor de Vaste van het jaar 1854. Wij houden ons dus hier tevreden met de volgende aanhalingen uit de Brieven van den Apostel: »het heeft God behaagd door de dwaasheid der prediking degenen die gelooven te behouden" (31). »Het geloof is uit het gehoor, maar het gehoor door het woord van Christus.... Hebben ze niet gehoord? Maar over geheel de aarde is hun geluid gegaan, en tot aan de eindpalen der aarde hun woord" (32). Wier geluid? Wier woord? dergenen, die door Christus gezonden waren en in hunne opvolgers voortleven; want, zegt hij »hoe zullen ze prediken, indien zij niet gezonden worden" (33). Het is dus de prediking der wettig gezondenen, door welke, naar de inrigting Gods, de geopenbaarde waarheden aan de menschen moeten voorgesteld worden en bijgevolg zeggen wij bij de oefening of acte des geloofs teregt, *dat wij alles gelooven wat God geopenbaard heeft en ons door de H. Kerk te gelooven voorstelt.*

Zietdaar dan, Beminde Geloovigen, het gewone door U allen gekende antwoord op de vraag: wat is het geloof? Zooveel toegelicht als ons in een Herderlijk schrijven ter gelegenheid van de H. Vaste doenlijk was. Veel meer, en dat van groot gewigt is, kan over dit onderwerp nog gezegd worden, inzonderheid bij de beschouwing van de gave des geloofs, die den geloovende van God ingestort wordt, zijn nog hoogst leerzame en troostrijke opmerkingen te maken over de werking, welke de aloun verkondigde waarheden der goddelijke openbaring op de ongelooviende wereld te weeg brengen. Doch wij moeten dat [illegible] de verklaringen onzer Geestelijkheid, die met de zorg der prediking belast is, overlaten. Wij sluiten ons huidig onderrigt met eene korte aanwijzing van eenige der verpligtingen, welke de gave des geloofs U oplegt.

Vooreerst dan moeten uwe harten diep doordrongen zijn van dankbaarheid jegens God voor de U geschonkene gave des geloofs, en voor de werkelijke kennis der geopenbaarde waarheden. Zonder het geloof is het onmogelijk aan God te behagen; met het geloof hebt gij het begin van uw behoud, den grondslag en den wortel uwer regtvaardigmaking ontvangen. Nu is het pad waar langs gij tot de bovennatuurlijke, eeuwige zaligheid geraken kunt, voor U verlicht; nu staan de krachtigste beweegredenen om in alles God getrouw te dienen levendig voor uwen geest; nu kent gij de heilmiddelen door God voor U aan de Kerk geschonken, en al wat gij door hun gebruik van God moogt hopen; nu praamt U het geloof om op God te vertrouwen, God en den naasten lief te hebben, en daardoor naar het bereiken uwer bovennatuurlijke bestemming te streven. Welk eene onschatbare gave is U dus geschonken! En waarom aan U, terwijl nog zoovele millioenen in de duisternissen des ongeloofs of der ketterij zuchten? Om uwe voorafgegane verdiensten? Voorwaar, neen. Om uwe daarna gevolgde, door God voorziene trouw aan alles wat het geloof U oplegt? Ach, Beminde Geloovigen, de boete waartoe gij U verpligt erkent, roept luide het tegendeel. Aan God, aan zijne goedheid alleen, zijt gij die groote gave verschuldigd. Erkent dat, en dankt Hem er onophoudelijk voor.

In de tweede plaats wil ik U wijzen op de verpligting der belijdenis van het geloof. »Met het hart gelooft men ter regtvaardigmaking, zegt de apostel, maar met den mond geschiedt de belijdenis ter zaligheid" (34). En onze Goddelijke Verlosser zelf heeft gezegd: »Al wie mij belijden zal voor de menschen, hem zal ook Ik belijden voor mijnen Vader, die in de hemelen is, maar die Mij verloochend zal hebben voor de menschen, hem zal ook Ik verloochenen voor mijnen Vader die in de hemelen is" (35). Wat is verschrikkelijker dan verloochend te worden door Jesus voor het aanschijn des Vaders! Wat daarentegen troostrijker, zaliger, dan door Hem voor den Vader in den hemelen te worden beleden? Ver dan, ver van U, Beminde geloovigen, dat gij ooit aan de belijdenis van uw geloof te kort zoudt schieten. Wat die belijdenis ook zoude mogen kosten in dit vergankelijk leven, 't is niets in vergelijking der belofte: »hem die mij voor de menschen belijdt, zal ik ook belijden voor mijnen Vader die in de hemelen is."

(31) I Cor. I. 21. (32) Rom. X. 17 e. v. (33) Rom. X. 15.
(34) Rom. X. 10. (35) Matt. X. 32 e. v. — Luc. XII. 8 en 9.

Eindelijk wil ik er bij U op aandringen, dat gij zult leven uit het geloof. De goddelijke waarheid door het geloof gekend, moet in alles uw rigtsnoer zijn: bij haar licht moet gij alle zaken bezien, naar hare bepalingen alles schatten; zij moet niet slechts in het verstand, maar ook in het hart zijn; zij moet niet slechts gekend maar ook omhelsd worden, zij moet overgaan in uw leven, door uw leven moet zij daad en werkelijkheid worden. De waarheid moet leven, en het leven moet waarheid zijn. Het geloof moet derhalve in U werkzaam zijn door de liefde. Door hoedanige liefde? De Verlosser beschrijft ze ons: „indien iemand Mij bemint, zegt hij, die zal mijn woord onderhouden" (36). Het woord van Jesus, dat is Gods geboden, die een deel der geopenbaarde waarheden uitmaken, te onderhouden, zietdaar wat het is te leven uit het geloof, of — 't geen op hetzelfde neerkomt, een geloof te hebben dat werkzaam is door de liefde. Zoo openbaarde het Christus, zoo verkondigden het de Apostelen, zoo leerde het ten allen tijde de Kerk. Als getuige moge hier nog optreden een der Apostolische Vaderen, de H. Bisschop en Martelaar Ignatius. „Van al het »bovenstaande, zegt hij, is niets voor U verborgen, in»dien gij volmaakt, jegens Jesus Christus bezit het geloof »en de liefde, zijnde des levens begin en volkomenheid. »Het begin namelijk is het geloof, de volkomenheid is »de liefde. Die twee, tot één geworden, zijn Godes; maar »al het overige volgt met de braafheid. Niemand die het »geloof belijdt, zondigt, en die de liefde bezit, voedt »geen haat. De boom wordt kenbaar aan zijne vrucht: »en zoo zullen zij, die belijden Christenen te zijn, aan »hetgeen zij doen, gekend worden. Want niet de belij»denis is nu hoofdzaak, maar dat iemand in de kracht »des geloofs bevonden worde ten einde toe" (37). Toont dan, Beminde Geloovigen, toont uw geloof door uwe werken, opdat het niet zij een dood, maar een levend geloof. Uw geloof worde hier beneden door de liefde volmaakt: dan zal eenmaal daar boven uw geloof veranderd worden in aanschouwen, en wat gij volgens het geloof in het vergankelijke leven gehoopt hadt, dat zal de liefde in het onvergankelijke leven eeuwig genieten.

Wij willen bij deze gelegenheid niet nalaten uwe gebeden wederom te vragen voor de H. Kerk en haar zigtbaar Opperhoofd: voor Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning en Hoogstdeszelfs huis; voor al uwe Overheden zoo geestelijke als wereldlijke, en inzonderheid voor Ons, die eenmaal van uwe zielen rekenschap zullen moeten [illegible]

Eindelijk, Beminde Geloovigen, wij maken U bekend dat Wij krachtens de Ons van den Apostolischen Stoel verstrekte volmagten, heden wederom dispensatiën in de kerkelijke wetten van onthouding verleenen, onder de gebruikelijke voorwaarden, zullende de Eerw. Heeren Pastoors de bedoelde vergunningen afkondigen.

En zal deze, in alle Kerken van Ons Bisdom op den Zondag Quinquagesima, op de gebruikelijke wijze afgekondigd worden.

Gegeven te Sassenheim, *den* 12 *February* 1857.

† FRANCISCUS JACOBUS,
Bisschop van Haarlem.

Eergisteren had voor de arrondissements-regtbank te Utrecht, ter korrectioneele teregtzitting, de behandeling plaats der bekende zaak van de verspreiding van aanbevelingsbriefjes, voor de verkiezing van den heer Groen van Prinsterer, te Zwolle, waarop noch naam van den uitgever, noch die van den auteur vermeld was. De beklaagden, de heeren Kemink, waren niet verschenen. Als getuigen waren gedagvaard de heeren Krap, koopman te Zwolle, en Gildemeester, predikant te Elburg, aan welke beide heeren, volgens hunne verklaring, een pakket van genoemde briefjes, ter verdere verspreiding, was toegezonden. De substituut-officier van Justitie, het woord bekomen hebbende, zeide onder anderen, dat hij van oordeel was, dat de regtbank te Zwolle zich ten onregte in deze zaak onbevoegd verklaard had; dat de hier tegenwoordige getuigen eigenlijk als beklaagden hadden moeten zijn gedagvaard, als medepligtig aan het wanbedrijf, en requireerde eindelijk, dat de beklaagden, de heeren Kemink en Zoon, zouden worden schuldig verklaard aan het wanbedrijf, bedoeld bij art. 283 van het wetboek van strafregt, en veroordeeld tot eene cellulaire gevangenisstraf van zes dagen, en verwezen in de kosten van het geding, met verbeurdverklaring der aanbevelingsbriefjes.

Van eene geachte hand wordt ons uit Nijmegen, onder dagteekening van gisteren, het volgende geschreven:

Zoo even vernoem ik uit eene zekere bron dat heden namiddag het verblijdende en voor Nijmegen zoo hoogst gewigtige berigt ontvangen is dat het Z. M. onzen geëerbiedigden Koning goedgunstig behaagd heeft aan de heeren de Bruijne Hautoir & Co., voor zooverre het Nederlandsche grondgebied betreft, koncessie te verleenen voor

(36) Joann XIV. 23. (37) Ep. ad Eph. XIV.

den aanleg en exploitatie van eenen ijzeren spoorweg van Luik over Tilburg naar Nijmegen.

»De vooruitzigten voor de verlenging van den weg van Nijmegen naar Arnhem zijn niet minder gunstig." (*Arnh. Cour.*)

Wij vernemen met zekerheid, zegt het *Nieuwsblad van 's Gravenhage*, dat tot de instelling van een ministerie van publieke werken besloten is. De ministerraad heeft zich herhaaldelijk met dat punt bezig gehouden en is Zaturdag jl. het besluit van instelling genomen.

Tot aanvulling van hetgeen vroeger door ons is medegedeeld omtrent het door den heer d'Engelbronner aangeboden rekwest aan den Koning kunnen wij er thans bijvoegen, dat door hem ook gevraagd is het benoemen eener kommissie, op de wijze als zulks in geval van ontslag van officieren der zee- en landmagt bij de wet is geregeld, voor welke hij zich zal kunnen verantwoorden. Het berigt, door de *Amsterdamsche Courant* medegedeeld, dat het rekwest door Z. M. zou zijn van de hand gewezen, is stellig onjuist. Overigens zien wij, met belangstelling, 's Konings beslissing te gemoet. (*H.*)

In den afgeloopen nacht ten 1 ure ontstond er brand op een der zolders van het pakhuis »Weltevreden," op den N. Z. Achterburgwal bij de Lijnbaansteeg. Door de werking van 12 spuiten was men den brand ten 5 ure meester.

Z. M. heeft benoemd: tot raadsh. in het prov. geregtshof van Noord-Holland en mede-kommissaris van het grootb. der Nat. Schuld mr. J. J. Splitgerber; tot offic. van just. bij de arr. regtb. te Middelburg jhr. mr. C. J. van Nispen tot Pannerden; en tot ontv. der in- en uitg. regten en acc. te Mander F. F. C. Steinmetz.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Maandag 23 Februarij.

In deze zitting zijn ingekomen: een wets-ontwerp op het lager onderwijs, met daarbij behoorende memorie van toelichting, dat, tot onderzoek naar de afdeelingen verzonden is; en afschriften van [illegible] gesloten met Mecklenburg-Schwerin en Oldenburg, betrekkelijk de toelating van konsulaire agenten in Nederlandsch Indië, die naar even zoo vele kommissiën van onderzoek verzonden zijn.

Aan de Vergadering is medegedeeld welke kommissiën van Rapporteurs benoemd zijn voor de in de afdeelingen onderzochte wets-ontwerpen en voorstellen, onder anderen: voor het voorstel van den heer Sloet tot Oldhuis tot verandering der tienden in grondrenten, de heeren: van Nispen van Sevenaer, van Akerlaken, van Rappard, Thorbecke en van Lijnden, en voor het wets-ontwerp [illegible] de voormalige wees- en momboirkamers, de heeren: Gevers Deynoot, Slicher van Domburg, Heemskerk, de Brauw en van Bosse.

De kommissie van Rapporteurs heeft haar eindverslag uitgebragt omtrent de wets-ontwerpen tot naturalizatie van M. Odrapiet en negen anderen; en de kommissie tot onderzoek van de overeenkomst gesloten met Hannover tot wering van den sluikhandel haar verslag aangaande die overeenkomst.

De Kamer heeft bepaald dat op aanstaanden Donderdag achtereenvolgens zullen behandeld worden:

1°. de zoo even vermelde naturalizatie-wetten;

2°. de konkluzie van het rapport op de straks opgegeven overeenkomst, en

3°. de konkluzie van het vroeger uitgebragt rapport omtrent het regeringsverslag over den staat van West-Indië over 1854.

NIJMEGEN, 22 Febr. De verzakking aan eenige gebouwen aan de Waal gelegen, waarvan reeds vroeger is melding gemaakt, is bij den lagen waterstand thans op meer schrikbarende wijze toegenomen. Naar men verneemt, heeft het stedelijk bestuur het dan ook nu noodig geoordeeld, aan de eigenaars der twee aan de Kraanpoort staande huizen, waarvan het eene zich van het naastgelegen huis de Toelast genaamd bijna heeft losgescheurd, aanschrijving te doen, die huizen te laten afbreken, en zal hetzelfde geschieden met de poort zelve, het wachthuis en het daaraan grenzende stukkring muur. (*Arnh. Cour.*)

ALKMAAR, 22 Febr. Ter kaasmarkt van 20 dezer zijn aangevoerd 165 stapels kaas, wegende te zamen 55733 Ned. ℔. De prijs was: kleine ƒ28.50; middelbare ƒ27, kommissie ƒ28,75 per 50 Ned. ℔.

MIDDELBURG, 20 Febr. Heden morgen had te Goes de publieke veiling plaats van 94 bunders 33 roeden 79 ellen schorren, gelegen onder Nieuw-en Sint-Joosland (eiland Walcheren), met oktrooi ter indijking, welke werden verkocht in massa voor de aanzienlijke som van ƒ113,200.

Men leest in de Tweede Editie van de *Amst. Cour.*:

LONDEN, 23 Febr. De *Morning Post* zegt, dat het gerucht van de verwerping van het traktaat door het gouvernement te Washington, wegens Centraal-Amerika, zonder grond is, en dat, volgens de laatste authentieke berigten, de senaat eene voor het traktaat gunstige stemming uitgebragt had.

— 24 Febr. Gisteren avond behandelde het Hoogerhuis slechts onderwerpen van plaatselijk belang.

In het Lagerhuis werd, na zeer langdurige beraadslaging, het voorstel van Disraeli, strekkende tot het brengen eener wijziging in de begrooting, met 286 tegen 206 stemmen verworpen, zoodat de Regering met eene meerderheid van 80 stemmen de zege behaalde.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 Febr. De perzische zaak is geëindigd. De goede verstandhouding tusschen Engeland en Perzië is hersteld. Jl. Vrijdag is men 't omtrent de voorwaarden eens geworden; een dier voorwaarden is, dat Engeland konsuls zal hebben in al de steden waar een russische konsul is.

— In de neufchatelsche zaak heerscht een soort van verwarring en verkeerd begrip, waarvan de gevolgen eenige ongerustheid wekken. Veel was er heen en weêr geschreven om de beraadslagingen der beide raadsvergaderingen voor te bereiden; maar 'tgeen *gesproken en niet geschreven* was werd slecht overgebragt; 'tgeen immer gebeurt als men de woorden niet in een *memorandum* opteekent.

Het zwitsersche goevernement heeft te laat zijne vergissing ingezien en meende dat het slechts de vruchten der gebeurtenissen van 1848 had te plukken. Het heeft den waarborg niet meer in handen, dien de gevangenschap der beschuldigden van Neufchatel het gaf en het soevereiniteitsregt van Pruissens Koning erkent het. Dit is nu de moeijelijkheid waaruit men zich zal moeten redden, en daartoe is nog niets gedaan dan de konferentie te Parijs te bepalen, waarvan de opening nog niet bekend is.

— Men houdt zich vooral bezig met de quæstie van de nieuwe belasting op de roerende goederen, nu het oogenblik nadert dat het wetsvoorstel dienaangaande aan den Raad van State zal worden aangeboden. Bankiers en andere met finantiëele aangelegenheden bekende lieden hechten hunne goedkeuring aan de nieuwe belasting, die zal veroorlooven dat men de onroerende goederen ontlast. Sommigen meenen dat men ook de rente zal belasten. De Raad van State is op dit oogenblik ijverig werkzaam met het wetsvoorstel tot het heffen eener belasting op rijtuigen en paarden, gelijk die op de honden [illegible]

— De heer de Rayneval, minister te Rome, zal uithoofde zijner gezondheid met verlof naar Parijs terug komen.

— Het besluit van de Regering, om de tentoonstelling van vee- en landvoortbrengselen dit jaar niet te doen plaats hebben, heeft natuurlijk bij vele natiën teleurstelling veroorzaakt; dit is vooral het geval in Denemarken, [illegible] tentoonstelling tot het zenden van de merkwaardigste voortbrengselen van dat land had gereed gemaakt.

— In de stedelijke vergadering van Vrijdag jl. is besloten een boulevard van meer dan een uur lengte aan te leggen, loopende van de kazerne *du Chateau d'Eau* tot aan de *Troon barrière*, ten gevolge waarvan natuurlijk al de schouwburgen van den boulevard du Temple opgeruimd of verplaatst zouden worden.

— In de zitting van Zaturdag zou de heer Ferdinand Barrot aan den Senaat het voorstel hebben aangeboden, strekkende om van dat kollegie de wenschen, door de algemeene raden der departementen uitgebragt, te doen onderzoeken en centralizeeren, ten einde die wenschen, waaraan regt zou moeten worden gedaan, in *senatus consulte* te veranderen.

— Men blijft steeds beweeren dat de krooning van den Keizer en de Keizerin in den loop des zomers zal voltrokken worden.

— Heden ochtend ten tien ure is in de kerk van Ste-Louis-en-Cité plegtig het huwelijk ingezegend van de prinses Czartoriska, laatste spruit der vorstelijke poolsche familie van dien naam, met den vorst Dzialynski, die ook tot den hoogsten adel behoort. De kerk was prachtig versierd. De mis werd gecelebreerd door Mgr. den Kardinaal Donnet, Aartsbisschop van Bordeaux, die bij deze gelegenheid eenige woorden sprak, waarin de politiek niet geheel vreemd was.

— Tijdingen ontvangen van Konstantinopel, loopen tot 16 dezer. De admiraal Lyons heeft officiëel het vertrek der engelsche oorlogschepen uit de Zwarte Zee aangekondigd. Twee dier schepen zijn naar Malta teruggekeerd.

— Rifaat-pacha die overleden is, heeft een vermogen van 25 millioen nagelaten.

— Men sprak gisteren van een opstand te Napels, gelijk men een dag vroeger het gerucht had verspreid van een *coup d'Etat* te Madrid. Beide berigten zijn louter sprookjes. Men zegt ook dat Koning Ferdinand een manifest zou gerigt hebben aan de hoven van Weenen, Berlijn en St-Petersburg.

— Men beschouwt eene toenadering met den Koning van Napels als nog niet aanstaande.

— Men schrijft uit Athene:

De senaat heeft het ontwerp, betreffende de finantiëele schikking met de beschermende mogendheden tot stand gebragt, verworpen. Het ministerie heeft van den uitslag dezer stemming onmiddelijk aan de gezanten dier mogendheden kennis gegeven.

ENGELAND.

LONDEN, 21 Febr. Men herinnert zich niet dat sinds lang een diskussie met zooveel heftigheid gevoerd werd als gisteren, bij gelegenheid dat het plan van den lord-kanselier besproken werd. Het was inderdaad een tournooispel van de middeneeuwen. De drie sprekers, de heeren Gladstone, d'Israëli en de kanselier, schenen bereids in de eerste zitting hunnen argumenten te hebben uitgeput.

De rede van den heer d'Israëli heeft hem in de algemeene opinie eenigerwijs hersteld; sedert gisteren heeft hij zijn roem als finantier weder herwonnen. De heer Gladstone die den heer d'Israëli steunde, had bereids een grooten invloed op de Kamer, maar sedert gisteren heeft zijne schitterende redevoering dien voor de oogen der partijen, nog grooter gemaakt. Zelden werd zooveel welsprekendheid ten gevalle eene drooge quæstie van cijfers ten koste gelegd.

Na overweging der argumenten van beide zijde helt men tot de meening over dat voor de heeren Gladstone en d'Israëli de kansen eener overwinning op het goevernement groot zijn, schoon velen daaraan echter twijfelen. Men steunt die meening hierop dat lord Palmerston zich vooreerst in het Parlement heeft impopulair gemaakt door zijne handelingen en vervolgens onder de staatsmannen van den dag, uithoofde der behendigheid, waarmede hij zich van het bewind meester maakte op het oogenblik van lord Aberdeens aftreding.

— Het schijnt dat lord Palmerston niet zeer tevreden is over het artikel van den *Constitutionnel*, waarin dat blad eenige verklaringen geeft ter zake zijner diskussie met den heer d'Israëli, daar zij in de hoofdzaak de mededeelingen van den gewezen tory-minister bevestigen. Oostenrijk schijnt evenmin tevreden over den droogen toon, waarop door het fransche goevernement eigenlijk wordt verklaard, dat het parijzer kabinet niet genegen is de achterhoede (*derrières*, gelijk de *Constitutionnel* zich uitdrukt) van Oostenrijk te waarborgen. De notas tusschen Oostenrijk en Frankrijk ter zake der vorstendommen worden dan ook met den dag scherper. Ook sedert de reis van Keizer Frans-Jozef in Lombardije, worden de betrekkingen tusschen Piëmont en Oostenrijk meer en meer onheusch. Het eerste vindt zich steeds door het fransche goevernement ondersteund.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 22 Febr. Volgens hetgeen bevestigd wordt zou, in een der laatste konferentiën tusschen de kommissarissen der Donau-zaken en de ambassadeurs, prins Kallimaki, turksch ambassadeur, formeel hebben verklaard in naam der ottomanische Porte, dat welke ook de gevolgen mogten zijn der beraadslagingen van den Divan, de Sultan nooit tot de vereeniging der Vorstendommen zijne toestemming zou geven.

Hierdoor zou aan de zaak eene geheel andere gedaante worden gegeven. Immers het zou alle hoop op eene schikking langs diplomatischen weg doen verdwijnen. Maar dan ontstaat de vraag waartoe de raadsplegingen van den Divan dienen als Turkije, Engeland en Oostenrijk besloten hebben zich tegen de uitvoering van hetgeen die beraadslagingen opleveren te verzetten. — Er heerscht onder de europeesche mogendheden een ernstige oneensgezindheid.

BERLIJN, 22 Febr. Het goevernement van het groothertogdom Baden, zijne toestemming hebbende gegeven dat Pruissen troepen door dat land mogt voeren, zoo moesten daartoe eenige toebereidselen worden gemaakt, en het badensche goevernement niet rijk zijnde meende zich tot het pruisische te moeten wenden, ten einde de betaling der daardoor veroorzaakte onvoorziene uitgaven te erlangen; maar het eenvoudig antwoord was, dat men niets zou betalen.

— Rusland is in onderhandeling over den aanleg van een spoorweg van Mechehedisér naar Teheran.

BELGIË.

BRUSSEL, 23 Febr. Een gedeelte van het domein van Postel (in de Kempen) is door Z. K. H. den graaf van Vlaanderen voor 335,000 franken gekocht. *De Messager de Gand* schrijft, »dat Z. M. de Koning voor 334,500 franken het bezit der derde serie van genoemd domein heeft verkregen. Het gansche domein van Postel bevat meer dan 4000 hektaren. Het werd in den aanvang dezer eeuw gekocht door den heer de Muelenaere voor eenen geringen prijs van het keizerlijk domein. Ten gevolge van dien aankoop zijn de bezittingen van den Koning in de Kempen met meer dan 2000 hektaren vergroot.

»Het verdient opmerking, dat, terwijl Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden grondeigenaar in Belgie is van de domeinen van Wortel en Merxplas, nabij Hoogstraeten, Z. M. de Koning der Belgen, nu grondeigenaar in de Nederlanden is geworden. Ten gevolge eener gedwongene onteigening zijn de domeinen van Wortel en Merxplas in het bezit van Z. K. Hoogheid Prins Frederik gekomen."

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 24 Februarij.

BEVALLEN (21 Febr.): M. H. Roelofs, geb. Jacobs, doo den Z.

OVERLEDEN (19 Febr.): Het Kind van J. M. Furstner, 2 maanden.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		21 FEBR. 4½ n. gebl.	23 FEBR. 4½ n.		gebl.
Nederl., Werkel. Schuld	2½ pCt.	63⅝	63 15/16	à 63 15/16	63⅝
Dito Dito	3 "	76¼	76	76⅛	76
Dito Dito	4 "	95 5/16	95 5/16	95 5/16	95¼
Overzeesche Bezittingen	4 "		94½		
Amortisatie-Syndikaat	3½ "				
Actien Ned. Bank	4 "	158			
Handel-Maatschappij	4½ "				
Maatschappij van Weld.	4 "				
Oblig. Rijn-Spoorweg	4½ "				
Dito Hollandsche dito					
Obligatiën	4½ "				
België, Certifikaten	2½ "				
Dito *Rothschild*	2½ "				
Frankrijk, Obligatiën	3 "				
Spanje, Onbep. Stukken	1¼ "	24 7/16	24 7/16	24 9/16	24½
Dito	3 "		41¼	41¼	41¼
Binnenlandsche	3 "	37½	37⅝	37¼	37 7/16
Coupon Bewijzen		6⅞	6⅝	6¾	6 11/16
Amortisable Schuld		5½	5⅛		
Portugal, te Londen	3 "	45⅝	45 5/16	45¼	
Dito Uitgestelde		24½	24½		
Rusl., bij *Hope en Co.*	5 "	103⅞	104		
Dito Ao. 1828—1829	5 "	102⅞	102⅝		
Negot. 1831 en 1833	5 "		94½	94¼	
Inschr. bij *Stieglitz*, 5e Serie	5 "	94½	95⅝	95 9/16	
Dito idem 6e	5 "	95⅞	96¼	96⅜	96 1/16
Certifikaten te Hamburg	5 "				
Dito dito te Londen	4½ "				
Dito dito *Hope en Co.*	4 "		84⅞		
Dito *Stieglitz*	4 "		84⅝		
Dito 5e Serie	4 "				
Dito in Zilver	6 "				
Inschr. op 't Grootboek	6 "				
Dito Certifikaten	6 "	64½	64⅝		
Polen, Aand. met Lot. fl. 500					
Schatkist-Obligatiën	4 "	78	78½		
Oostenrijk, Metalliek	5 "	75⅝	76¼	76 1/16	
Dito rente te Amsterdam	5 "	85⅝	86	86⅝	86¼
Dito Nationale	5 "	77⅝	77⅞	78⅜	78¼
Dito	2½ "	39 1/16	39⅜	39⅝	39⅜
Weener Bank		80	80½		
Dito	4 "	63¼	63⅝	63⅝	
Aand. met Loting fl. 250					
Nieuwe dito 1854			320	321	
Pruiss. Aand. 1854			[illegible]		
[illegible]	5 "				
Denemarken	5 "				
Louisiana, te Londen	5 "				
Brazilië	5 "		98⅝		
Dito 1843	5 "				
Mexiko, te Londen £ 100	3 "	21 15/16	21⅞	21 15/16	
Dito Onbepaalde	3 "	21⅛	21⅛	21 1/16	
Peru	4½ "				
Grenada, dito à £ 100	3½ "		21½		
Dito Uitgestelde			6 7/16	6⅛	
Ecuador	1 "				
Venezuela, te Londen	3 "		35½		
Dito Uitgestelde			13⅛	13¼	
Amerika, Bank-Aktiën Cert.			1 1/16		
Dito Orig.					
Grieken, Bl. 1825					

Illin. 93⅜, ¾; Sard. 92, 93; Prost. 55½, 56½; Grenada onb. 21⅛; Ecuador onb. 14 1/16, ⅛; Venez. onb. 35¼.

Binnenlandsche fondsen waren heden prijshoudend, oostenrijksche tot verbeterde koers te plaatsen, russische, portug. en mexik. fondsen zonder variatie. Grenada's aangeboden.

Koers van het Geld. Beleening 4½ pCt., Prolongatie 4 pCt., Diskonto 5 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55 5/16	Livorno	2/m.	f 39½
"	zigt	" 55 11/16	Napels	"	" 83
Bordeaux	2/m.	" 54¾	Petersburg	"	" 1.82
"	zigt	" 55⅝	Weenen	6/w.	" 33⅝
Madrid	3/m.	" 238	Augsburg	"	" 35 5/16
Cadix	"	" 238	Frankfort	"	" 99
Seville	"	" 237	Hamburg	2/m.	" 35
Bilbao	"	" 237	"	zigt	" 35¼
Lissabon	"	" 39⅞	Londen	2/m.	" 11,60
Porto	"	" 39⅞	"	zigt	" 11,72½
Genua	2/m.	" 45½	Rotterdam		" ½

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 23 Febr. Belg. leen. 2½ pc. 55¼; Obligatiën 3 pc. —; id. 4 pc. 98; Spanje 1—3 pc. 24 5/16; Binnenl. 3 pc. 38; Romeinen 5 pc. 87⅞; Oostenrijk Met. 5 pc. 81¼; id. Nap. 5 pc. —.

PARIJS, 23 Febr. Fransche 4½ pc. 95,25; 3 pc. 70.35; 1¼ pc. Spanje —; 3 pc. id. 39¼; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. —.

MADRID, 16 Febr. 3 pc. Schuld 38.95; id. 1¼ pc. 25 30.

LONDEN, 23 Febr. Cons. 93⅞; Spanje buit. 3 pc. 41⅝; id. 1¼ pc. 24⅜; Rusl 5 pc. 109½; id. 4½ pc. 97½; Holl. 4 pc. 99¼; id. 2½ pc. 65; Sard. 5 pc. 90½; Braz. 103; Peru 4½ pc. 80; Gren. uitg. 7; id. werk. 22½; Mexiko 3 pc. 22; Portugal 3 pc. 45; Ecuador 14¾; Venezuela 33½; Wissel op Amst. —.—; Hamburg —.—.

WEENEN, 23 Febr. Met. 5 pc. 84¼; id. 4½ pc. 74¾; Bank-Aktiën 1040; Credit Anst. 290; Wissel op Londen 10.10; Amst. —; Parijs —; Goud 7¼; Zilver 3⅞.

BERLIJN, 23 Febr. 3½ pc. Pr. Staatschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 106⅝.

HAMBURG, 23 Febr. Spanje 1¼ pc. —; id. 3 pc. 23 7/16; Rusl. 5 pc. 101½; 4½ pc. 89¾; 3 pc. Mexikanen 10; Noord-Duits. bank 97¼; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 23 Febr. 5 pc. Met. 80¼; 1¼ pc. Spanje binnenl. 24½; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. 117⅝; Parijs 93½; Weenen 114½; Amsterdam —.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 28,25	a —	Pruissische	f 34½	a —
Napelsche	- 25,80	,, —	Spaansche	- 2,37	,, —
Div. in £St.	- 11,65	,, —	Hamb. Russ.	- —	,, —
Eng. Russen	- 11,65	,, —	Russ. in Z. R.	- 36⅝	,, —
Fransche	- 55⅛	,, —	Pools. in ,,	- —	,, —
Belgische	- 55⅝	,, —	,, ,, Fl.	- 27¼	,, —

Nationale Metalliek f 29.50. Buitenl. Spanje f 54¾ per Fr. 120.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 23 Februarij.

GRAANMARKT.

Tarwe tot vorige prijzen aan consumptie: 129 ℔ n b. Poolsche f 425; 130 ℔ j. dito f 435; 127, 128 ℔ dito f 400, f 405; 126, 128 ℔ dito f 360, 385; 127 ℔ n. Gelders. f 323, f 330; 128 ℔ dito f 330, 335; 119 ℔ n Vriessche f 280.

Rogge prijshoudend met redelijken handel: 120, 122 ℔ Amerik. f 255, 266; 122 ℔ n. Mecklenb. f 236; 117 ℔ Stockholmer f 225; 142, 145, ℔ n. Inl. f 213, 222; 120 ℔ Archangel f 230; 117, 118, 119 ℔ Petersb. f 217, 220, 223.

Garst en Haver zonder handel.

Boekweit onveranderd: 118 ℔ Holsteins. f 234; 118 ℔ Amersf. f 238.

Koolzaad. Kromhorn 81; Zwee Rubs 70 £. Op 9 vaten Olie in Nov. ek. 78½ £. *Lijnzaad* een doen: 113/14 ℔ Berdionski f 430. *Raapolie* op 6/w. f 52¾; Vliegend f 51½; 1º Mei ek. f 50; 1º Sept. f 46¾, Oct., Nov. en Dec. f 46, 5¼, ½. *Lijnolie* op 6/w. f 44; Vliegend f 42¾; 1º. Maart ek. f 42¼; April f 42½; Mei f 42¾; Sept. en Oct., f 42¾; Nov. en Dec. f 42. *Hennepolie* op 6/w. f 50¼. *Raapkoeken* per 1040 st. f 83, 87. *Lijnkoeken* per 104 st. f 10, 15.

ROTTERDAM, 23 Februarij. Tarwe. Puike Zeeuwsche Vlaams. en Overm. f 348, 363; Middelsoort dito f 333, f 386; Blaauwe dito f 273, 303; Zomer dito f 294, 315. — 160, 161, 162/2 ℔ Hoogl. Kleefs. f 370, 380, 390, f 390; 160/2 ℔ Kleefsche f 363, 365, 370; 158, 160/2 ℔ Bovenl. Ris f 340, 345, 355. — Rogge. Zeeuwsche en Vlaamsche f 216, 222; Noordbrabandsche f 201, 210; [illegible] Bovenlandsche f 220. — [illegible] Zeeuwsche en Vlaamsche Winter f 189, 201; Zomer f 174, 189. — Haver. Zeeuwsche en Polder Korte f 111, 120; dito Voeder f 96, 108; Ligte dito f 87, 90. — Boekweit. Noordbrabandsche op 140/2 ℔ f 235, 238, 240. — Boonen. Walchersche Witte, f 405, 420; Zeeuwsche dito f 333, 360; Walchersche Bruine f 295, 310; Zeeuwsche Bruine f 220, 265; Zeeuwsche Paardeboonen f 183, 192; Duiveboonen f 187, 216. — Erwten. Walchersche Blaauwe f 255 a 250; Zeeuwsche dito f 205, 220; dito dito groote f 213, 228; dito Witte f 228, f 258; dito Graauwe f 243, 273; Geldersche dito f 303, f 368. — Slag Lijnzaad schaarsch aangeboden. Voor 106/107 ℔ Elbau is f 343 besteed. — Inlandsch Zaai-Lijnzaad wederom eenige Stuivers hooger. Eerste kwaliteit 116 a 120 Stuiv., tweede 110 a 114 Stuiv. per Dordsch Achtendeel. — Kanariezaad op nieuw hooger en van f 13½ tot 14¼ te noteeren. — Bruin Mosterdzaad f 31, 33, Geel dito f 17, 20 per Mud. — Raapkoeken f 80, 86. Lijnkoeken zachte f 130 a 145, harde f 100 a 110, per 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe. 130/2 ℔ Bovenlandsche Ris f 350. — Rogge. 144/2 ℔ Archangel f 243; 145/2 ℔ Windau f 257; 140/2 ℔ Reval f 248. — Gerst 129/2 ℔ Mannheimer f 218. — Hennepzaad. Inlandsch f 255, 260.

SCHIEDAM, 23 Febr. Granen. Rogge. Verkocht: 144/2 ℔ Archangel f 243 6/w.; 145/2 ℔ Reval f 248 6/w.; 145/2 ℔ Windau f 257 3/m. — Gerst: 129/2 ℔ Manheim f 216 kt., f 218 6/w. — Moutwijn, per ned. vat zonder fust f 19,50, zonder de belasting. Jenever, id. f 25, id. Amst. Proef, id. f 26,25, id.

ANTWERPEN, 23 Febr. *Granen* kalm.

Potasch. 20 n. Petersb. a f 25 p. 50 kº. gedaan.

Talk bedong f 34½ p. 50 kº. 10000 kilo bruine Cachou zijn tot geheime prijs verhandeld.

ARCHANGEL, 30 Jan./11 Febr. De handel blijft kalm door gebrek aan verkoopers, vooral voor *Lijnzaad* waarvan een tweede hands koopman eene kleine partij verkocht a R. 33 voor Zabrack en 36 voor 3e Kroon, later is eene partij Katea, inf. kwal. tot denzelfden prijs, contant genomen. Eene partij Vologda, wordt aangeboden a R. 34 voor Zabrack en anderen vragen zelfs R. 35 of 38 voor 3e Kroon, 41 voor 2e Kroon en 44 voor 1e Kroon.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

SURINAME, 10 Jan. Huges, Sperwer, Amst. — 12 Jan. Cupido, Mina, Wehdemeijer, Amsterdam, en van der Hoef, Sophia Elisabeth, alle 3 Amst.

UITGEZEILD:

SURINAME, 7 Jan Groenewoud, Susanna, Amst. — 13 Jan. Ten Harmsen, Louisa Christ., Amst. — 19 Jan. Bertrand, Thetis, Amst.

Advertentiën.

(2949) Op eene **Kostschool** in Noord-Brabant, wordt gevraagd, om zoo spoedig mogelijk geplaatst te worden, een **SECONDANT** van de R. C. godsdienst, van een goed uiterlijk, niet beneden de 21 jaren, van goede getuigschriften voorzien en in staat de Algebra en Meetkunde en de beginselen der Fransche Taal te onderwijzen. Men kan op eene goede belooning rekenen. Reflecteerenden gelieven zich met *franko* brieven, onder letter B. te adresseren, aan de Heeren LUTKIE & CRANENBURG, Boekhandelaren te 's Bosch.

LOTERIJ

ten behoeve der Arme Kinderen in het St-Aloysius-Gesticht alhier.

Bij de heden gehouden trekking van bovengenoemde Loterij zijn de prijzen gevallen op de volgende nummers:

512	34	542	184	901	32	728	136	699
461	108	66	327	425	355	651	214	272
900	252	135	625	291	894	356	11	151
879	731	399	454	115	90	570	659	880
916	528	288	96	183	538	225	205	230
35	766	389	567	28	362	147	372	390
628	478	306	298	433	207	25	[illegible]	246
573	701	820	313	718	650	370	821	829
194	401	54	723	156	166	688	284	131
914	501	322	875	484	909	384	765	557
301	715	366	345	413	304	870	293	645
832	470	707	762	105	662	10	468	680
228	167	337	410	133	652	169	910	245
746	124	361	865	260	118	564	122	633
733	702	294	95	490	408	903	257	774
308	117	885	196	33	778	517	63	817
457	674	647	139	424	769	164	453	315
310	88	27	331	895	19	857	793	
612	161	365	722	815	548	279	142	
31	177	840	259	711	392	687	330	
74	827	44	883	644	418	29	326	
504	197	415	482	460	748	537	234	

Op den 25, 26 en 27sten Februarij en 4den Maart zullen de prijzen tegen intrekking der loten van 11 tot 2 uur worden afgegeven. De prijzen die op laatst genoemden dag niet zijn afgehaald, zullen beschouwd worden als ten voordeele van het gesticht te zijn afgestaan. (2955)

Met het **SCHUURPOEDER** van de SCHUMACHERSCHE Wetsteen-Fabriek kan men op de gemakkelijkste wijze blinkende Kopen, heldere Spiegels en glanzrijk Zilver verkrijgen. Het neemt oogenblikkelijk al het aanslag van het Metaal weg en is zoo fijn en zacht, dat het den luister in het minst niet beschadigt. Aangeslagen Lampglazen worden, daarmede gepoetst, in een oogenblik zoo helder als Kristal. Zilveren Lepels, enz., worden het best met de vlakke hand daarmede gepoetst en zijn dan zoo blank als nieuw. Geen ander Poetsgoed is zoo geschikt Knoopen en Ornamenten, Sabelscheden en andere Wapenstukken te poetsen.

STOLLP'S LIKDOORN-BALSEM neemt Likdoorns en Eksteroogen in weinige dagen voor goed weg. Attesten van den Graaf en de Gravin van Sontheim, in Stuttgart, Oberfinanzrath Hartman, Adolf Hausmann, Finanzrath Härlin, allen te Ludwigsburg, spreken er met veel lof van.

Het Fleschje kost 60 Ct. in het **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts. (2952)

(2954) De Boekhandelaar B. LENFRING, Haarlemmerdijk, in den Olijfberg te Amsterdam, neemt de vrijheid zijne geloofsgenooten opmerkzaam te maken op het volgend gedurende de H. Vastentijd zoo uitnemend geschikt werk, getiteld:

Twee en Veertig Kruiswegoeffeningen,

enz.

DOOR DEN ZEER EERW. PATER

E. VOGELS,

van de orde der Eerw. Paters Redemptoristen.

Ruim 800 bladz. in sterke heel lederen band slechts 80 Ct.

In het vorige jaar werd de eerste en zeer aanzienlijke oplage van gemeld werk in weinige maanden uitverkocht, terwijl het den Uitgever genoegen doet, thans te kunnen berigten, dat de 2e oplage wederom met ongewone graagte gezocht wordt. Men gelieve de beoordeeling van dit uitmuntend boek te lezen in dit dagblad van 20 Febr. en 20 Oct. 1856.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.